

8.ÜNİTE DİN FELSEFESİ KAVRAMLAR

Hazırlayan :

İlker ÜNSAL

Kategori	Kavram / Filozof	Açıklama ve Görüşler
Anahtar Kavramlar	İnanç	İnsanın belirli bir düşünce ya da görüşe duyduğu derin bağlılıktır.
	Tanrı	Doğanın ve varlığın kaynağı olarak kabul edilen, her şeye gücü yettiğine inanılan yüce varlıktır.
	İbadet	İnsanların dinî yükümlülüklerini yerine getirmesidir.
	Vahiy	Tanrı tarafından insanlara bildirilen buyruk ya da düşüncelerdir.
	İman	Bir kişinin dinî öğretilere ve Tanrı'nın varlığına duyduğu güven ve bağlılıktır.
Temel Disiplinler	Din Felsefesi	Dini ve dinle ilgili problemleri herhangi bir dine bağlı kalmadan akılcı, eleştirel ve objektif bir bakış açısıyla (dogmatik yaklaşımlardan kaçınarak) analiz eden felsefe disiplini.
	Teoloji	Dini konuları belli bir dinin kendi içsel mantığı ve bilgileri ışığında değerlendiren disiplindir (Tanrı bilimi). Eleştirel olmak yerine inançları meşrulaştıran savunmacı bir yaklaşım benimser.
Tanrı'nın Varlığına İlişkin Görüşler	Teizm	Her şeyi yaratan Tanrı'dır. Tanrı, evrende olup biten her şeyi bilen ve belirleyendir. Tanrı evrenin işleyişine müdahale eder ve evreni yönetir.
	Deizm	Tanrı evrenin yaratıcısıdır ancak evrene müdahale etmez. Evren, Tanrı tarafından belirlenen değişmez doğa kanunlarına göre işler. İnsan akılla hakikate ulaşabilir.
	Panteizm	Tanrı ile evren bir ve aynıdır. Evrenin her parçası, Tanrı'nın bir görünümü veya yansımasıdır. Tanrı, doğanın içinde ve her şeydedir; doğadan ayrı bir varlık değildir.
	Panenteizm	Her şey Tanrı'dadır. Tanrı evrenin hem içinde hem de ötesindedir. Tanrı olmadan evren var olamaz ancak Tanrı evrenden bağımsız olarak vardır. Tanrı evreni sürekli var eder ve işleyişine aktif olarak katılır.
	Ateizm	Tanrı'nın varlığına dair kanıt bulunmaz, dinî inançların bilimsel dayanağı yoktur. Tanrı kavramının ve ahlaki değerlerin kaynağı insandır. Evrende meydana gelen tüm olaylar, doğal nedenlere dayanır.
Tanrı'nın Varlığına Yönelik Kanıtlamalar	Kozmolojik Argüman	Evrende meydana gelen her şey, kendinden önce ortaya çıkmış nedenlere dayanır. Her nedenin başka bir nedeni vardır. Bu nedenler zincirinin başlangıcında bir "ilk neden" olmalıdır. Kendi kendisinin de nedeni olan bu ilk neden Tanrı'dır.
	Teleolojik Argüman	Evrende var olan kusursuz uyum ve düzen, tesadüfen veya kendiliğinden meydana gelmiş olamaz. Bu düzeni yaratan bir zekâ ve güç olmalıdır, bu da Tanrı'dır.

	Ontolojik Argüman	Tanrı, mükemmel bir varlık olarak tanımlanır. Mükemmel olan bir şeyin var olmaması imkânsızdır. O hâlde Tanrı mükemmelliği gereği zorunlu olarak vardır.
	Kötülük Argümanı	Tanrı mutlak iyiliğe sahip ve her şeye kadir ise evrendeki kötülükleri (açlık, savaş vb.) engellemesi beklenir. Engellemiyorsa ya güçsüzdür ya da doğası kötüdür. Her iki durumda da kötülüklerin varlığı Tanrı'nın varlığı/mükemmelliği ile çeliştiği için Tanrı'nın varlığı düşünülemez.
Evrenin Sonluluğu ve Sonsuzluğu Problemi	Kindi (Sonlu Evren)	Evrendeki her şey değişim içindedir. Değişim zamanın varlığını kanıtlar. Zamanın varlığı evrenin başlangıcı ve sonu olduğunu gösterir. Evren Tanrı tarafından belli bir zamanda yaratılmıştır.
	Gazali (Sonlu Evren)	Evren, Tanrı'nın bilgisi ve iradesi dâhilinde belli bir zamanda yaratılmıştır ve onun iradesiyle son bulacaktır. Ezeli ve ebedi olan yalnızca Tanrı'dır.
	Thomas Aquinas (Sonlu Evren)	Evren, Tanrı tarafından yaratılmıştır. Bu yaratım evrenin başlangıcıdır.
	Aristoteles (Sonsuz Evren)	Her şey madde ve formdan meydana gelmiştir. Madde zamanla değişip yok olsa da form değişmez ve kalıcıdır. Bu durum evrenin de sonsuz olduğunu gösterir.
	İbni Rüşd (Sonsuz Evren)	Evren, Tanrı tarafından her an yeniden yaratılmaktadır. Bu da evrenin Tanrı ile birlikte var olduğunu, başka bir deyişle sonsuz olduğunu gösterir.
	Baruch Spinoza (Sonsuz Evren)	Evren ve Tanrı özdeştir. Tanrı'nın mutlak doğasından çıkan her şey sonsuzdur ve böyle de olması gerekir. Bu nedenle evren sonsuzdur.
Ruhun Ölümsüzlüğü Problemi	Epiküros	Ruh bedenden bağımsız bir varlık değil, maddeseldir ve atomlardan meydana gelir. Beden öldüğünde ruh da dağılır ve yok olur.
	Paul Tillich	Tanrı ölümsüz olan tek varlıktır. İnsan yok olma düşüncesinden rahatsız olduğu için bununla başa çıkabilmek adına ölümden sonra ruhun varlığını devam ettirdiğine inanır.
	Farabi	Ruh bedenle birlikte meydana gelir ancak varlığını devam ettirmek için bedene ihtiyaç duymaz. Bu ölümsüzlük, yalnızca bilgi ve erdem yoluyla ruhunu geliştiren insanlar için geçerlidir.
	Platon	Ruh, bedene girmeden önce İdealar dünyasında bulunmaktadır. İdealar dünyası değişmez ve sonsuz olduğuna göre ruh da sonsuz olmalıdır. Bedenin ölümünden sonra yaşamaya devam eder.
	John Locke	İnsanların dünyadaki iyi ve kötü davranışlarının karşılığı olmalıdır. Bunun için ahiret hayatının olması, başka bir deyişle ruhun ölümsüz olması gerekir (Din ve ahlakın yasaları güvence altına alınmış olur).

	İbni Sina	Ruh, bedeni yöneten ve bedene üstün olan bir tözdür. Beden zayıflar ve yok olur ama ruh varlığını sonsuza kadar devam ettirir. Beden ölse de ruh varlığını devam ettirir.
--	-----------	---